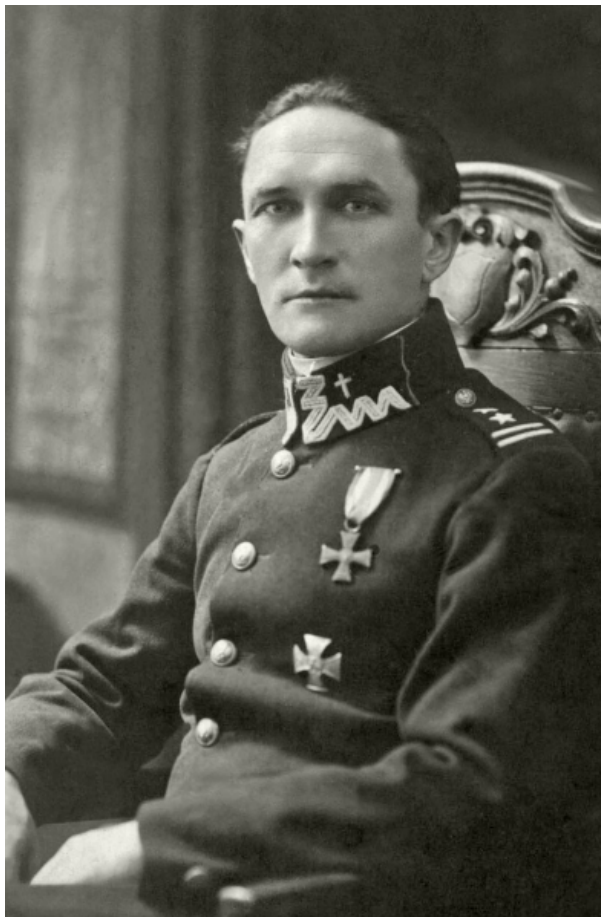

Wrycza Józef

Data urodzenia: 1884

ksiądz katolicki, proboszcz w Wielu, dziekan tucholski, kapelan Wojska Polskiego, działacz niepodległościowy w okresie zaboru pruskiego, konspirator w czasie drugiej wojny światowej, członek zwyczajny Towarzystwa Naukowego w Toruniu od 1908 r.

Urodził się w kaszubskiej wsi Zblewo (powiat starogardzki) w rodzinie piekarza. W l. 1894–1899 był uczniem Collegium Marianum w Pelplinie. Następnie uczęszczał do Gimnazjum Królewskiego w Chełmnie i Wejherowie. Zaangażowany w ruch patriotyczny młodzieży polskiej (Filomaci Pomorscy). W latach 1904–1908 kontynuował naukę jako student Seminarium Duchownego w Pelplinie. Po święceniach pracował jako wikariusz w wielu parafiach kaszubskich, m.in. w latach 1917–1919 w Chełmży. Zaangażowany w ruch młodokaszubski, został członkiem redakcji czasopisma „Gryf”. W latach pierwszej wojny światowej służył w armii pruskiej jako sanitariusz. W 1918 r. wybrany członkiem Polskiej Rady Ludowej na powiat toruński oraz delegatem na Polski Sejm Dzielnicowy do Poznania, zwolennik rozszerzenia antyniemieckiego powstania na ziemie pomorskie. W 1919 r. sądzony za zdradę stanu, skazany przez sąd pruski na karę śmierci, po kilkumiesięcznym uwięzieniu zwolniony. W latach 1920–1924 kapelan Wojska Polskiego. Brał udział w uroczystościach zaślubin Polski z Bałtykiem w Pucku. Od jesieni 1924 r. proboszcz parafii pw. św. Mikołaja w Wielu, zaangażował się w zakończenie budowy tamtejszej Kalwarii. Prowadził działalność społeczną i polityczną (zwolennik Stronnictwa Narodowego). Otwarty przeciwnik obozu pomajowego. Po 1939 r. w wojskowej konspiracji antyniemieckiej, zmuszony do ciągłego ukrywania się. W okresie powojennym

dziekan czerski, kanonik honorowy kapituły katedralnej w Pelplinie, proboszcz w Tucholi. Prześladowany przez stalinowski aparat bezpieczeństwa. Zmarł jako emeryt w Tucholi, gdzie został pochowany.

Literatura:

1. Mross H., *Wrycza Józef (1884–1961)*, [w:] *Słownik biograficzny kapłanów diecezji chełmińskiej wyświęconych w latach 1821–1920*, Pelplin 1995, s. 369–370.
2. Korda K., *Ksiądz Józef Wrycza*, Warszawa 2019.

Tomasz Krzemiński